

I. A közbenső ítélet rendelkező részéből ki kell tűnnie, hogy a bíróság az alperes kártérítő felelősségét mely felróható magatartás(ok) miatt állapította meg. Több felróható magatartás megállapítása esetén azok bármelyike az alperes teljes kártérítő felelősségét megalapozza.

II. A mulasztások rangsorba állítása, „súlyuk” alapján való mérlegelése, vagy az egyik mulasztás „elvetése” önmagában nem eredményezi a felelősség mértékének a csökkenését: arra a károsult közrehatása adhat alapot [1959. évi IV. törvény 339. §; 1972. évi II. törvény 43. § (2) bekezdés; 15/1972. (VIII. 5.) EüM rendelet 87. § (2) bekezdés].

A felperes 1993. május 5-én bekövetkezett jobb lábszár törése három centiméteres rövidüléssel gyógyult, ezért az alperes 1996. március 26-án a bal lábszár rövidítésére irányuló műtétet végzett el. A műtét előtt mindkét alsó végtagra kiterjedő, részletes röntgenfelvétel nem készült. A műtét során a bal sípcsontból három centiméteres szegmentumot eltávolítottak és elvégezték a rögzítést is. Az alkalmazott fémanyag másik gyógyintézetben történt eltávolításakor, 1997-ben a bal lábszáron ún. varus deformitás volt észlelhető, majd 1999. május 27-én a bal lábszáron tizenöt fokos tengelyeltérést és a bal alsó végtag két centiméteres rövidülését állapították meg. A felperes alsó végtagján ezt követően elvégzett több műtét következtében a végtagok egyforma hosszúságúak lettek.

A felperes a keresetében a műtéttel összefüggő kárai megtérítését igényelte az alperestől.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Jogi álláspontja az volt, hogy a varus deformitást a fémanyag korai eltávolítása okozta. Az alperest pedig kártérítő felelősség nem terheli, mert a felperes gyógykezelése során mindenben megfelelően járt el.

Az elsőfokú közbenső ítéletben a bíróság megállapította, hogy az alperes a felperes bal lábának rövidítésére irányuló 1996. március 26-i műtétjével okozati összefüggésben keletkezett káraiért kártérítési felelősséggel tartozik.

Az ügy elbírálására irányadó, az egészségügyről szóló korábban hatályos 1972. évi II. törvény (a továbbiakban: Eü. tv.) 43. §-ának (2) bekezdése alapján azt állapította meg, hogy az alperes nem a legnagyobb gondossággal és körültekintéssel járt el, amikor elmulasztotta a felperes alsó végtagjairól a részletes és pontos röntgenfelvétel elkészítését, így azt sem tudta bizonyítani, hogy az eltávolított csontszegment hosszát helyesen választotta meg.

A peres felek fellebbezése folytán a másodfokú bíróság közbenső ítéletében az elsőfokú közbenső ítéletet részben megváltoztatta és az alperes felelősségének mértékét 30%-ban állapította meg. A másodfokú közbenső ítélet indokolása szerint az alperes orvosainak mulasztása abban állapítható meg, hogy tájékoztatási kötelezettségüket nem megfelelően teljesítették; nem tértek ki arra a lehetőségre sem, hogy a két lábszár esetleg nem lesz azonos hosszúságú. Az orvos-szakértői vélemény szerint a lábszárrövidülés két okból keletkezhetett. Az egyik okot, az eltávolított csontszegment hosszának nem megfelelő megválasztását a felperesnek kellett volna bizonyítania. Ennek hiányában a másodfokú bíróság a műtéti leírás alapján azt állapította meg, hogy a kivágott csontdarab három centiméteres volt. A csontfelszívódásért, a károsodás másik okáért, az alperes nem felel, csupán az ennek lehetőségét tartalmazó tájékoztatás elmaradásáért. A másodfokú közbenső ítélet azt is megállapította, hogy az alperes intézményében a műtéttel és az utókezeléssel kapcsolatban orvosi szabályszegés nem történt. Mindezek alapján pedig a kártérítő felelősség mértékét 30%-ban határozta meg.

A jogerős közbenső ítélet ellen mindkét peres fél felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

A felperes felülvizsgálati kérelme a kártérítő felelősség 100%-os mértékének megállapítására irányul, az alperesnek az elsőfokú közbenső ítéletben megállapított orvosszakmai hibája, valamint a tájékoztatási kötelezettség megszegése miatt. Jogi álláspontja szerint az orvosi beavatkozással kapcsolatos mulasztások, illetőleg a tájékoztatási kötelezettség megszegése egyenrangúak, bármelyik fennállása a teljes kártérítési felelősséget alapozza meg. A felperes kifogásolja továbbá, hogy a jogerős közbenső ítélet megfordítja a bizonyítási terhet is, amikor a felperesre hárítja az eltávolított csontszegment hosszával kapcsolatos bizonyítási kötelezettséget. Ebből eredően a másodfokú közbenső ítélet okszerűtlenül és a rendelkezésre álló szakvéleménnyel ellentétesen veti el az összehasonlító röntgenfelvételek hiányának jelentőségét. A perben az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy az eltávolított csontszegment megfelelő méretű volt, és a káros következményt kizárólag a csontfelszívódás okozta. Az pedig

iratellenes, okszerűtlen megállapítás, hogy a velőürszeuget két év után kellett volna eltávolítani, ilyen megállapítást csak az alperes beadványa tartalmaz.

Az alperes felülvizsgálati kérelme a keresetet elutasító ítélet meghozatalára, másodlagosan pedig a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezése mellett az első-, vagy a másodfokú bíróság új eljárásra utasítására irányult. Jogi álláspontja szerint a jogerős közbenső ítélet rendelkező része és indokolása logikailag ellentmondó, a döntés megalapozatlan és az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. §-a (3) bekezdésének megsértésével túlterjeszkedik a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátain. Az alperes indokolatlannak tartja a kártérítő felelősség mértékének meghatározását, illetőleg utal arra, hogy a felperes által aláírt beleegyező nyilatkozattal szemben, hipotézisen alapul a tájékoztatási kötelezettség megszegésével kapcsolatos megállapítás. A kivágott csontdarab az alperes szerint nem vészett el, az vélelmezhetően a felperes rosszhiszemű pervitele miatt nem került bemutatásra. Az alperes szerint nem bizonyítottak a kártérítési felelősség elemei sem. A felperest nem érte kár, figyelemmel arra, hogy jelenleg mindkét végtagja azonos hosszúságú és járása zavartalan. A hosszúra nyúlt lábadozás pedig a felperes saját felróható magatartásának következménye. Az alperes szerint felróható magatartást nem tanúsított, mindenben úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A felperes felülvizsgálati kérelme alapos, az alperes felülvizsgálati kérelme alaptalan.

A jogerős közbenső ítélet megalapozatlan, iratellenes megállapítást és okszerűtlen következtetést is tartalmaz. A kártérítő felelősség mértékének meghatározása kapcsán a másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett eleget. A kártérítő felelősség 30%-os mértékének megállapítása kármegosztáson alapulhat, erre vonatkozó tényeket, illetőleg indokolást a másodfokú közbenső ítélet nem tartalmaz. A másodfokú közbenső ítéletnek a rendelkező része és indokolása egymással is ellentétes. Amennyiben ugyanis a másodfokú bíróság eltérő jogi alapon - adott esetben a tájékoztatási kötelezettség megszegése miatt - állapítja meg a kártérítő felelősséget, ennek a rendelkező részéből is ki kell derülnie. Az elsőfokú közbenső ítélet ugyanis a 100%-os kártérítő felelősséget a műtéttel okozati összefüggésben keletkezett károkért állapította meg, és a tájékoztatási kötelezettségről nem tesz említést.

A felperesnek a kártérítés iránti keresete kapcsán az 1959. évi IV. törvény 339. §-ának (1) bekezdése, illetőleg a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján azt kellett bizonyítania, hogy az alperes által végzett orvosi beavatkozásokkal összefüggően, illetőleg a tájékoztatási kötelezettség megszegése miatt kára keletkezett. Az orvos-szakértői vélemény alapján a felperes műtét utáni állapota bizonyított volt a perben. A másodfokú közbenső ítélet helyesen utal arra, hogy a kialakult helyzetnek két lehetséges oka volt, egyrészt az eltávolított csontszegment hosszának helytelen megválasztása - amely egyértelműen felróható orvosi magatartás -, másrészt az átlagosnál nagyobb mértékű csontfelszívódás, amely az orvos által elháríthatatlan következmény (szövődmény). A felperes a felülvizsgálati kérelmében helytállóan hivatkozott arra, hogy a bíróság a bizonyítási teher megfordításával hozta meg döntését a jogerős közbenső ítéletben. A kialakult káros következmény a kifejtettek folytán az alperes tevékenységéből is eredhet, ennél fogva az okozati összefüggés fennállása folytán az alperesnek kell magát a kártérítő felelősség alól kimentenie. Neki kell bizonyítania - figyelemmel az Eü. tv. 43. §-ában foglaltakra - egyrészt azt, hogy orvosszakmai mulasztást nem vétett, vagyis az adott esetben az eltávolított csontdarab hosszát helyesen választotta meg, és a műtétet is ennek megfelelően végezte el, másrészt azt is, hogy a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett az Eü. tv.-nek a gyógyító-megelőző ellátásra vonatkozó rendelkezései végrehajtásáról szóló 15/1972. (VIII. 5.) EüM rendelet 87. §-a (2) bekezdésének megfelelően. E körben a bizonyítatlanság az alperes terhére esik.

Tévesen állapítja meg ezért a másodfokú közbenső ítélet indokolásában a bíróság, hogy a csontdarab hosszával kapcsolatos bizonyítás a felperest terhelte. Ennek folytán a csontdarab hosszúságának bizonyítatlansága, a műtét előtti megfelelő mérési módszer, valamint az összehasonlításra alkalmas röntgenfelvételek hiánya azzal a következménnyel jár, hogy az alperes az orvosszakmai hibák miatt a kártérítő felelősség alól magát kimenteni nem tudta, e tekintetben az alperesnek a felülvizsgálati kérelmében kifejtett álláspontja téves.

Azt a jogerős közbenső ítélet helyesen állapítja meg, hogy a tájékoztatási kötelezettség teljesítése nem bizonyított a perben, megalapozatlan és jogszabálysértő azonban a kártérítő felelősség mértékének meghatározása. A peres felek helytállóan hivatkoznak arra a felülvizsgálati kérelmeikben, hogy a kártérítő felelősség 30%-os mértékét a másodfokú bíróság nem indokolta meg. A felperes alappal hivatkozik arra is, hogy bármelyik felróható magatartása az alperesnek a teljes kártérítő felelősséget megalapozza. Az egyik mulasztás „elvetése” önmagában nem eredményezi a kártérítési felelősség mértékének csökkenését, és ehhez nem vezethet a mulasztások rangsorba állítása, mértékük ilyen módon történő mérlegelése sem.

A kifejtettek figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a felperes károsodása és annak az alperes magatartásával való okozati összefüggése bizonyított a perben. Az alperes ezzel szemben a kártérítő felelősség alól magát kimenteni nem tudta, ezért kártérítő felelőssége egyrészt az elsőfokú közbenső ítéletben megállapítottak szerint, másrészt pedig a műtéttel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség megsértése miatt fennáll. A Legfelsőbb Bíróság ezért a jogszabálysértő másodfokú közbenső ítéletet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson

kívül meghozott határozatával a Pp. 275/A. §-ának (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú közbenső ítéletet a tájékoztatási kötelezettség megszegéséből eredő károkért fennálló felelősség megállapításával helybenhagyta. (Legf. Bír. Pfv. III. 22.568/2001. sz.).